

ŚREDNIOWIECZE. Model odpowiedzi

Wersja A

Nr	Odpowiedzi	Punktacja
1.	P, F, P, P, P, F	<p>(0–2 punkty)</p> <p>Za udzielenie 6 poprawnych odpowiedzi uczeń otrzymuje 2 pkt.</p> <p>Za udzielenie 4–5 poprawnych odpowiedzi uczeń otrzymuje 1 pkt.</p>
2.	<p>Np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W epoce średniowiecza ugruntował się podział na klasy społeczne (stany), który w Europie funkcjonował do końca XIX wieku. • Mistycyzm i symbolika wieków średnich, do której powracano w kolejnych epokach. • Renesans był epoką, której założenia oparte zostały na całkowitym zaprzeczeniu wzorcom średniowiecznym (np. teocentryzm został wyparty przez antropocentryzm) – średniowiecze wpłynęło więc na rozwój Europy, pozwoliło zweryfikować w późniejszych epokach wiele głoszonych w tym czasie idei. 	<p>(0–2 punkty)</p> <p>Uczeń otrzymuje 1 pkt za sformułowanie jednego argumentu, w którym odniesie się do cechy kultury średniowiecznej mającej wpływ na kolejne wieki.</p>
3.	<p>a) teocentryzm</p> <p>b) uniwersalizm</p> <p>c) anonimowość</p> <p>d) psychomachia</p>	<p>(0–2 punkty)</p> <p>Za udzielenie 4 poprawnych odpowiedzi uczeń otrzymuje 2 pkt.</p> <p>Za udzielenie 2–3 poprawnych odpowiedzi uczeń otrzymuje 1 pkt.</p>
4.	<p>a) Styl romański:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowle o charakterze sakralnym; • niewielkie okna; • brak detali o charakterze ozdobnym (ozdobników); • budowle kamienne (tzw. kamienne ciosy); • prosta forma (budowane na planie kwadratu bądź rotundy); • spadziste dachy (graniastosłupy) i niewielkie wieże. 	<p>(0–4 punkty)</p> <p>Uczeń otrzymuje po 1 pkt za każdą poprawną nazwę stylu architektonicznego.</p> <p>Uczeń otrzymuje po 1 pkt za każde poprawne podanie dwóch cech danego stylu.</p>

	<p>b) Styl gotycki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • strzelistość, smukłość budowli („wznoszenie się ku Bogu”); • duże okna; • wielość detali o charakterze ozdobnym; • ewentualnie: szkieletowy system wznoszenia budowli. 	
5.	<p>Np.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>memento mori</i> (pamiętaj o śmierci) – przekonanie, że śmierć jest nieuchronna; – personifikacja śmierci – przedstawienie śmierci jako postaci, która chodzi, mówi; – <i>danse macabre</i> (taniec śmierci) – śmierć zrównuje wszystkie stany. 	<p>(0–4 punkty) Uczeń otrzymuje po 1 pkt za każde poprawne podanie nazwy motywu. Uczeń otrzymuje po 1 pkt za każde poprawne podanie charakterystyki danego motywu.</p>
6.	<p>Np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • utwór stanowił przestrożę przed występkiem, grzechem; • utwór uczył, że śmierć jest nieuchronna i przychodzi niezależnie od tego, czy jesteśmy biedni czy bogaci. 	<p>(0–1 punkt) Uczeń otrzymuje 1 pkt za sformułowanie poprawnego argumentu, z którego wynika, że rozumie, czym jest funkcja dydaktyczna.</p>
7.	<ul style="list-style-type: none"> • władca (np. <i>Kronika Galla Anonima, Pieśń o Rolandzie, Dzieje Tristana i Izoldy, Opowieści o królu Arturze i rycerzach Okrągłego Stołu</i>); cechy: mądrość, roztropność, sprawiedliwość (wynagradzanie za wierność, karanie za dopuszczanie się zła), troska o poddanych („ojciec ludu”), siła, odwaga; • rycerz (np. <i>Pieśń o Rolandzie, Dzieje Tristana i Izoldy, Opowieści o królu Arturze i rycerzach Okrągłego Stołu</i>); cechy: siła, męstwo, odwaga, gotowość do poświęcenia życia za wiarę, wierność i oddanie władcy, niesienie pomocy potrzebującym, słabszym; • święty/asceta (np. <i>Legenda o św. Aleksym, Kwiatki św. Franciszka z Asyżu</i>); cechy: całkowite, dobrowolne odrzucenie dóbr materialnych oraz przyjemności (asceza), modlitwa (głęboka wiara), umartwianie się (świadome zadawanie sobie bólu oraz cierpienia, np. poprzez noszenie włosienicy, biczowanie, post). 	<p>(0–4 punkty) 4 pkt otrzymuje uczeń za bezbłędne uzupełnienie tabeli. 3 pkt otrzymuje uczeń, który popełnił jeden błąd bądź pozostawił jedno puste pole. 2 pkt otrzymuje uczeń, który popełnił dwa błędy bądź pozostawił dwa puste pola. 1 pkt otrzymuje uczeń, który popełnił trzy błędy bądź pozostawił trzy puste pola. 0 pkt otrzymuje uczeń, który popełnił więcej niż trzy błędy bądź pozostawił więcej niż trzy puste pola.</p>
8.	<p>Zadaniem ucznia jest zajęcie stanowiska wobec problemu oraz sformułowanie argumentu, który je potwierdzi. Uczeń musi odnieść się do swojej wiedzy dotyczącej średniowiecza (np. wyprawy krzyżowe a wzorzec osobowy rycerza, rola religii w życiu człowieka średniowiecza, podejście do powinności władcy). Np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tak, średniowieczną literaturę parenetyczną można uznać za rodzaj manipulacji, ponieważ autorzy tego typu utworów (np. <i>Pieśń o Rolandzie, Legenda o św. Aleksym</i>) ukazywali wizję tego, co stanie 	<p>(0–2 punkty) Uczeń otrzymuje 2 pkt, jeśli sformułuje argument, w którym odniesie się do definicji manipulacji i trafnie wykorzysta swą wiedzę o średniowieczu. Uczeń otrzymuje 1 pkt, jeśli sformułuje niepełną odpowiedź, np. odniesie się swojej wiedzy</p>

	<p>się z człowiekiem po śmierci, jeśli za życia będzie wierny określonym zasadom. Asceza miała zbliżyć do Boga, być przedśmiercią życia wiecznego; poświęcenie rycerzy miało procentować tym, że po śmierci zostaną oni odpowiednio wynagrodzeni (np. po Rolanda zstępują anioły). Taki sposób kształtowania literatury pozwalał sterować zachowaniami ludzi, mieć na nie realny wpływ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nie, średniowiecznej literatury parenetycznej nie można uznawać za manipulację, gdyż była ona całkowicie zgodna ze światopoglądem ludzi średniowiecza i ich podejściem do kwestii widzenia świata, wiary, powinności człowieka. 	o średniowieczu w sposób ogólnikowy.
9.	<p>Np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekonanie, że życie na ziemi jest jedynie przedśmiercią do życia wiecznego • silna hierarchizacja • przekonanie o nieuchronności śmierci • przekonanie, że Bóg znajduje się zawsze w centrum wszechświata 	<p>(0–2 punkty) Uczeń otrzymuje po 1 pkt za przedstawienie cechy światopoglądu średniowiecznego.</p>
10.	<p>a) Np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bogurodzica</i> – archaizm słowotwórczy; • <i>zyszczy, spuści</i> – archaizm fleksyjny; • <i>Bożycze, przebyt, zwolena, gospodzin</i> – archaizm leksykalny; • „Twego dzieła...” – archaizm składniowy; • <i>krzyciel</i> – archaizm fonetyczny. <p>b) apostrofa do Matki Boga; postać modlitwy; charakter błagalny c) F, P, P, P</p>	<p>(0–6 punktów) a) (0–2 punkty) Uczeń otrzymuje 1 pkt za podanie archaizmu i określenie jego typu. b) (0–2 punkty) Uczeń otrzymuje 1 pkt za podanie jednej cechy. c) (0–2 punkty) Uczeń otrzymuje 2 punkty za podanie 4 poprawnych odpowiedzi. Uczeń otrzymuje 1 punkt za podanie 3 poprawnych odpowiedzi.</p>
11.	światłość, dusza, praca, świetlistość, Bóg, asceza	<p>(0–2 punkty) Uczeń otrzymuje 2 punkty za wskazanie 6 poprawnych wyrazów. Uczeń otrzymuje 1 punkt, jeśli popełni 1 błąd (wskaże wyraz nienależący sfery <i>sacrum</i> lub pominie wyraz należący do tej sfery).</p>
12.	<p>a) augustynizm b) franciszkanizm c) tomizm</p>	<p>(0–1 punkty) Uczeń otrzymuje 1 pkt za poprawne wpisanie 3 kierunków filozoficznych.</p>